

РЕШЕНИЕ

№ 20031

гр. София, 11.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в
публично заседание на 20.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **11480** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.204, ал.4 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба, подадена от С. Й. Г. срещу Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/, с която се иска присъждане на обезщетение в размер на 5000 лв. за претърпени неимуществени вреди причинени от незаконосъобразни действия по задържане със заповед рег. № 230зз-142 от 6.2.2023 г., отменена с влязло в сила решение на СРС, 131-ви състав, постановено по НАХД № 3360/2023 г., оставено в сила с решение на АССГ, XXII касационен състав по КНАХД № 5680/2024 г. по описа на АССГ, XXII касационен състав.

Ищцата твърди, че е вследствие от незаконното задържане е претърпяла неимуществени вреди, изразяващи се в ограничено придвижване, както и стрес, унижение, психически дискомфорт; нравствени, емоционални и психически терзания; уронен е престижа ѝ в обществото, загуба на доверие в правозащитни институции и т.н. Вреди, които продължава да търпи и до предявяване на исковата молба. Ето защо иска присъждане на сумата от 5 000 (пет хиляди) лева, представляваща обезщетение за нанесените му неимуществени вреди. Претендира съдебни разноски.

Ответникът – Столична дирекция на вътрешните работи/СДВР/ оспорва предявения иск като неоснователен, недоказан и прави възражение относно размера. В отговора е аргументирано становище, че в случая е налице само един елемент от фактическия състав на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ

– незаконосъобразен акт на административен орган, отменен по съответния ред като такъв. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се ангажира отговорността на държавата по реда на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. Според ответника станалите два елемента – наличието на претърпени вреди и причинно-следствена връзка, не са налице. В случая ищцата е прекарала само 2 ч. в РПУ, при което липсват данни за ограничаване на нейните права. Наличието на претърпени вреди следва да се докаже от специалист, а не от свидетел – близък на ищеца. При условията на евентуалност моли съда да намали предявения размер на обезщетението доколкото към издаването на заповедта е имало оперативна информация за съпричастност към престъпление, за което е образувано досъдебно производство в 06 РПУ, СДВР. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП счита, че искът е неоснователен. Не се установява наличие на причинна връзка. Не се установява от кого са причинени неблагоприятните последици – от служителите на магазина или от полицейските служители.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното.

По отношение на ищцата е била издадена заповед за задържане рег. № 230зз-142 от 6.2.2023 г., от полицай при 09-то Районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи (ПУ - СДВР), на основание чл. 72, ал.1, т.2 от Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР), за срок до 24 часа.

С влязло в сила решение на СРС, 131-ви състав, постановено по НАХД № 3360/2023 г., оставено в сила с решение на АССГ, XXII касационен състав по КНАХД № 5680/2024 г. по описа на АССГ, XXII касационен състав.

По делото е разпитана св. Е. Б. П., приятелки от деца с ищцата. Единственият случай на задържане е бил от 02.2023 година. Спомня си го, защото през нощта получила обаждане, в късните часове се чуло плачене и хлипане в рамките на 10 минути, била задържана в полицията. Свидетелката я успокоила, че всичко ще е наред и да пие мента, глог и валериан, нещо за успокоение, а тя казала че не може, защото е бременна. Сутринта към осем часа ищцата разказала, че дошли са с годеника ѝ в [населено място]. Явно се правят вече някакви предварителни изследвания по-рано, за да се разбере дали жената е бременна. Дошли са, разбрали са, че ще стават родители. Детето се родило, сега е на година и половина.

Годеникът ѝ заминал на среща с бизнес партньор, а тя отишла в МОЛ-а за да се разходи и да оползотвори времето докато го изчака. Влиза в някакъв магазин Peek & Cloppenburg. Няма да го забрави, защото този магазин до ден днешен не се посещава и не само той, а преди бикаляли, разхождали се, а сега тя не иска да чуе за МОЛ, магазин, голям търговски център. Разказала как са я спрели на излизане от магазина и са започнали да я питат за някакъв шал, за някаква дреха и тя е казала, че не знае за какво става въпрос. Първо охраната, след това е дошла управителката на магазина, която твърдяла, че има дреха в чантата. Започнали да се държат неуважително с нея. Твърдели че тук има една мъжка блуза. Тя им казала, че може би е станало грешка. Влязла е, изпотила се е. Предложили са ѝ чаша вода и са я натикали в някаква стая и са ѝ казали, че ще звъннат на полицията. След това полицията е дошла. Тя все още не е можела да осъзнае какво се

случва. Казала им е, че е адвокат. Предложила им е да разпишат някакъв протокол, документ, просто с някакво предупреждение да се размине и те са я качили в колата и са ѝ казали, че може да прекарат нощта в ареста, заедно със заподозрените. Казала, че по това време се е чувствала безкрайно зле и е нямала представа колко време е прекарала там. През цялото време е била много притеснена, разплакана. В един момент се е появил някакъв може би по-главен в полицията и ѝ е дал да разпише някакви показания. Не знаела какво се случва. Била е разстроена. Той е казал. Не. Пускаме Ви да си вървите. Звъннала на годеника ѝ и през цялото време по пътя е плакала. Общо взето чак вечерта му е казала, какво се е случило. Той, като я е попитал защо не си се обадила по-скоро, тя му е отговорила, че той е бил на среща с бизнес партньор и не е искала да го разстрои и да го кара да идва и да я взима. Всъщност не е вярвала, че изобщо това нещо може да ѝ се случи. Ищцата е уважаван адвокат.

Тя не можела да спи. Треперела постоянно. Будела се през нощта. Тя много се срамувала от това. Много се страхувала да не се разбере в [населено място], който е малък град, а тя е адвокат вече от 10 години. Впоследствие се разбрало там. Тя винаги ходела много притеснена и не можела да се съсредоточи изобщо. Хората си шушукали.

Тя си е изградила някакво име. В С. когато кажеш С. Г. всички знаят коя е тя. Изключително съвестна. Почнали да се шегуват с нея: „...Знаете ли, чули сме тука за едно задържане, дали е било с Вас? Чухме, че вашето име е замесено.“ Тя изобщо не искала да стъпва в [населено място]. На 31.03.2023 г. нейният годеник звъннал: „...Моля те прибери се. С. залинява. Страх ме е нещо да не се случи на бебето.“ Даже месец след това, тя казала на родителите си. Било я много срам. Чувствала се нищожна. Използвала постоянно тази дума, като престъпник.

Тя загуби вяра в правната система. Не можела да повярва, че колеги, полицаи, при положение, че тя им казва, че е адвокат и че е станало недоразумение, обяснила им е какво се случва и те просто ще я качат в една полицейска кола и просто, ще я закарат в районното. Дори ще я заплашат, че ще остане за задържане.

Сънува затвори. Много, много често споделя. Сигурно до ноември. Тя се притеснявала, че тази случка ще окаже влияние.

Тя казала, че когато е отишла в полицията са я накарали да даде показания; не е информирана за досъдебно производство.

Тя не може вечер да спи по нейни сведения и по сведения на годеника ѝ, който е свидетел. В момента, в който е била задържана, изведнъж всичко е спряло за нея. Притеснила се е и не знае какво се случва. Не е могла да повярва, че са я задържали за нещо такова и че изобщо ѝ се случва на нея. Не могла да се зарадва, че ще става майка. Това всъщност беше главното.

Ищцата се обадила на свидетелката в момента, след като са се прибрали са се вече в [населено място] и вечерта, през нощта звъннала.

Съдът, като взе предвид така установеното, както и становищата на страните, намира следното:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ предвижда, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Съгласно чл. 4 от ЗОДОВ дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите.

Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми.

В тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите предпоставки по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата.

Съгласно тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по т.гр. дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването. В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване.

Правото на обезщетение възниква от момента на увреждането, което е в резултат от действие на акт, противоречащ на закона. Активната процесуална легитимация, отнасяща се до упражняване на възникналото вече субективно право, за разлика от самото субективно право възниква от момента на отмяната на административния акт като незаконосъобразен -член 204, ал. 1 от АПК, който сочи, че искът може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред, регламентира само активната процесуална, но не и материалноправна легитимация.

Безспорно по делото се установява първата от кумулативно необходимите предпоставки за основателността на иска, а именно – постановен административен акт, впоследствие отменен като незаконосъобразен, с влязло в сила съдебно решение.

На следващо място, въз основа на събраните по делото доказателства следва да се направи извод, че ищцата е претърпяла неимуществени вреди.

Спорно по делото е дали тези вреди са претърпени именно вследствие незаконосъобразния акт – задържането на ищцата или са следствие от други причини. Настоящият състав намира, че част от причинените и установените вреди са нормална, обичайна последица от постановяване на прогласения за незаконосъобразен акт, а по отношение на друга част следва да се приеме, че са налице предпоставките на чл. 5, ал. 2 ЗОДОВ, а именно – за настъпването им поведението на ищцата също е било част от първопричината.

Това следва да се отнесе за събитията, настъпили след като са качили ищцата, за да прекара нощта в ареста. Установи се, че по това време се е чувствала „безкрайно зле“; през цялото време е била много притеснена, разплакана. Била е разстроена. След като я пуснали и годеникът ѝ я е взел през цялото време по пътя е плакала. В това състояние е била и на следващата вечер /така показанията на свидетелката, в която разказва за телефонен разговор/.

По отношение на твърденията, изложени по-долу, настоящият състав намира, че не може да се приеме, че всички описани от свидетелката страдания са обичайна последица от незаконното задържане. Следва да се отбележи, че по делото се установява също така, че във връзка със задържането е образувана преписка в СДВР, както и пр. пр. № 8306/2023 г. на СРП. По нея е постановен отказ да се образува досъдебно производство и са дадени указания за налагане на мярка по чл. 218б НК, в изпълнение на което е издадено наказателно постановление № 18/2023 г., представено по делото, с което на ищцата е наложена глоба в размер на 200 лв. Не се установява това постановление да е връчвано на ищцата.

Ето защо и предвид обсъдените доказателства, както и предвид свидетелските показания не може да се направи категоричен извод, че описаните по-долу вреди са изключителна последица от незаконното задържане. Те биха могли да са обичайна последица и от образуваните и описани по-горе производства. Това, че ищцата не можела да спи, треперела постоянно, будела се през нощта, много се срамувала и страхувала да не се разбере в [населено място], който е малък град, а впоследствие се разбрало; хората си шушукали. Тя винаги ходела много притеснена и не можела да се съсредоточи изобщо. С. залинявала. Не могла да се зарадва, че ще става майка.

Същевременно съдът не кредитира свидетелските показания, че ищцата не е информирана за досъдебно производство; не знаела какво се случва. Следва да се има предвид, че ищцата е адвокат, с 10 г. стаж по думите на свидетелката. По отношение на нея е изготвен протокол за предупреждение – така протокола от 6.2.2023 г.; била е уведомена за какво е била задържана, както и за какво деяние е била предупреждена.

Предвид изложеното следва да се приеме, че се установяват другите две предпоставки за основателността на иска, а именно – причинна връзка и вреди, по отношение на част от установените вреди. Ето защо следва да се приеме, че искът е частично основателен. Установяват се наличието на предпоставките на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за основателността на разглеждания иск, по отношение на част от вредите, поради което следва да се присъди обезщетение за причинените неимуществени вреди.

По отношение на размера им.

На основание чл. 52 ЗЗД следва да се определят по справедливост. Понятието "справедливост" по смисъла на [чл. 52 ЗЗД](#) не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни

обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

Такива обстоятелства, при определяне на обезщетението за неимуществени вреди по искове с пр. осн. [чл. 1, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#), са: личността на увредения, данните за предишни правонарушения, начина му на живот и обичайната среда, отражението върху личния, обществен и професионалния живот, разгласа и публичност, стигнало ли се е до разстройство на здравето, а ако увреждането на здравето е трайно, каква е медицинската прогноза за развитието на заболяването както и всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая. Във всички случаи на приложение на [чл. 52 ЗЗД](#), база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането.

В случая, от една страна следва да се има предвид това, че ищцата е търпяла болки и страдания, по-интензивни в деня на задържане и на следващия ден, а впоследствие – постепенно са намалели и отшумели.

Установява се, че незаконното задържане се е отразило на социалното общуване, както и на личния живот и на психичното ѝ състояние.

От друга страна, следва да се има предвид отосително краткият период, в който са търпени интензивни вреди. Следва да се има предвид и това, че ищцата с поведението си е допринесла за причиняването на аст от вредите.

Ето защо и като се има предвид датата, на която тя е задържана – 6.2.2023 г., съдът намира, че справедливото обезщетение следва да се определи до размер на сумата от 1000 лв.

По разноските. Ищецът се установява, че е направил разноски в размер на 410 лв. /2000 лв. за адвокатско възнаграждение и 10 лв. – за държавна такса/. Предвид частичната основателност на исковете, то следва да се присъдят разноски, до сумата от 410 лв.

По възражението на ответника за прекомерност. Възражението съдът намира за неоснователно. Адвокатското възнаграждение е съобразно с фактическата и правна сложност на делото, както и е до минимума по чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

По претенцията за разноски. Предвид частичната неоснователност на исковете, както и предвид фактическата и правна сложност на делото настоящият състав намира, че следва да се присъдят такива на основание Наредбата за заплащане на правната помощ, в размер на 200 лв.

Ето защо следва да се присъдят разноски по компенсация в размер на 210 лв.

Въз основа на тези мотиви съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на С. Й. Г., ЕГН [ЕГН], сумата от 1000 лв. обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди – болки и страдания от издадена заповед за задържане - заповед за задържане на лица с рег. № рег. № 2303з-142 от 6.2.2023 г., издадена от полицаи при 09-то Районно управление на Столичната дирекция на вътрешните работи, законната лихва от 21.10.2024 г. до окончателното плащане на главницата, както и 210 лв. разноски като ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до пълния предявен размер от 5000 лв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от уведомлението за изготвянето му.